

Til skovgæsten

Velkommen i Lunden ved Gl. Estrup.

Det er vigtigt at værne om naturen og udvise hensyn, for at dyre- og planteliv trives, for at andre skovgæster kan få glæde af naturen, og for at skoven bevares som en sund virksomhed.

God fornøjelse i Lunden!

Knallerkøret
forbudt

Hvis du vil vide mere !

"Historien i skoven" af Jesper Laursen,
Skippershoved og Århus Amtsmuseumsråd, 1994

"Gammel Estrup" red. af Frits Nicolaisen,
Randers Amts Historiske Samfund, 1993

"Rigere Skov i Danmark" af Hanne Hübertz og Lene Kristiansen,
Gads Forlag og Miljø- og Energiministeriet, Skov- og
Naturstyrelsen, 1995.

Folderen er udarbejdet af:

Dansk Landbrugsmuseum
86 48 34 44

Sønderhald Kommune
86 48 31 66

Løvenholm Skovdistrikt
86 48 31 40

© 1995

Redaktion: Carsten Enemark & Kristian Gernow
Tegninger: Lone Hedegaard

Kort: Hans Carsten Rasmussen & Vita Jakobsen
Udgivet med støtte fra Skov- og Naturstyrelsen 1995.
Tryk: Djurs Tryk 86 48 36 33

Gl. Estrup

Herregården Gl. Estrup er omtalt første gang i 1300-årene. Den ældste del af hovedbygningen er resterne af Lave Broks stenhus fra omkring år 1500. Familierne Brok og Scheel opbyggede godset, som i 1700-årene var Jyllands største. Det er siden blevet delt flere gange.

I 1930 blev Jyllands Herregårdsmuseum oprettet i hovedbygningen, og i 1969 købte staten avlsgården til indretning af Dansk Landbrugsmuseum. Gl. Estrup danner herved ramme om en lang række museumsoplevelser, der illustrerer hvordan livet har været for adel og bonde: Det Historiske Værksted, dyrskuer, Landbrugsbotanisk Have, gamle husdyrracer, opvisninger med de gamle maskiner, koncerter, udstillinger, etc.

Hvid anemone

Løvenholm Skovdistrikt

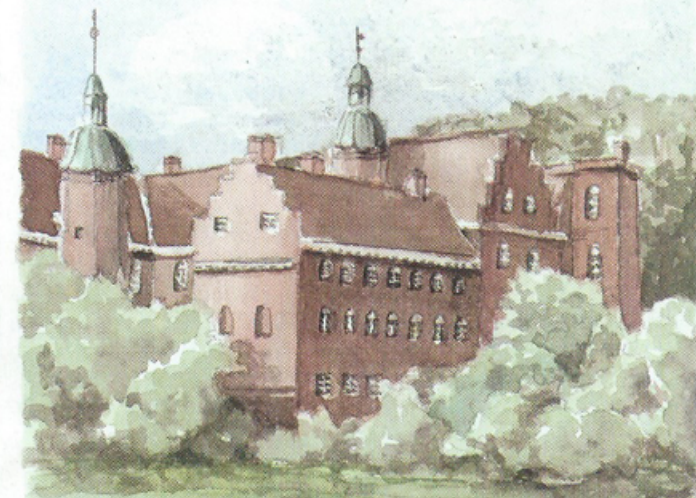
Lunden og de øvrige småskove omkring Gl. Estrup er en del af Løvenholm Skovdistrikt, der ejes af Løvenholm Fonden. Fonden har til formål at støtte uddannelse og forskning indenfor skov- og landbrug. Dette opfyldes bl.a. ved drift af en skovskole.

Skovdistriktet omfatter i alt ca. 3.000 ha jord. Størstedelen af skovarealet ligger samlet i et større skovkompleks omkring hovedvej A16, øst for Auning By. I skovene produceres gode, danske skovprodukter: Løvtræ til møbler og gulve, nåletræ til byggeri og emballage, brændselstræ til fyring, samt pyntegrønt og juletræer til eksport og hjemmemarked.

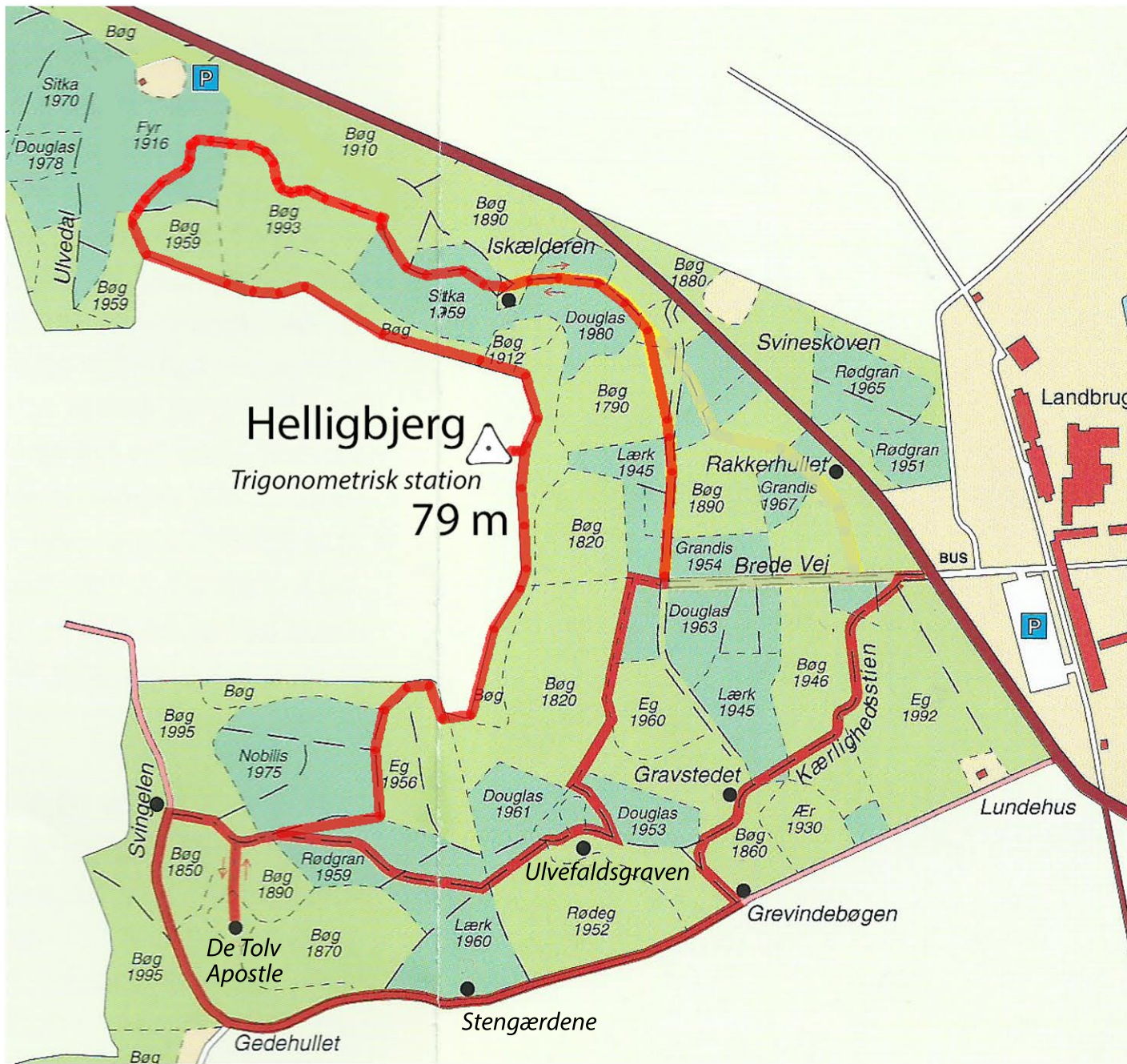
I skovdriften tages der særlige hensyn til naturen og publikum. F.eks får flere gamle træer lov at stå udover den økonomisk mest fordelagtige alder for fældning, ligesom det forsøges at holde nogle arealer åbne og fri for trævækst. Denne vekslen mellem intensiv og ekstensiv skovdrift betegner man "flersidig skovdrift", idet flere interesser bliver tilgodeset på samme tid.

Lunden ved Gl. Estrup

Løvenholm Skovdistrikt
Djursland

Ture i Danske Skove

Alternativ rute til Helligbjerg med start fra Gl. Estrups parkeringsplads. En hård tur der ikke er egnet for klapvogne!
 Det er en tur på 6,7 km med en hel del bakker og en del af ruten går via af dyrevexler og stendiger. Man kommer igennem Kærlighedsstien, Gedehullet og med et kig ned i Ulvedalen. Man bør stopper op ved Gravpladsen samt Grevindebøgen og Svingelhuset (som ikke er der mere). De Tolv Apostle, Ulvældgraven, Iskældereren, den trigonometriske station og Helligbjerg med en imponerende udsigt i 79 meters højde.

Lunden

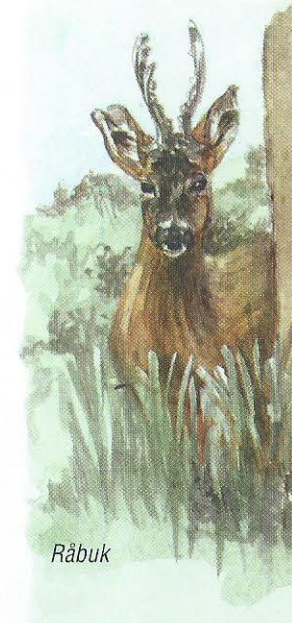
Lunden er en 74 ha stor skov vest for Gl. Estrup. Terrænet er meget kuperet, fra 6 til ca. 70 m.o.h., og er dannet under sidste istid. Jordbunden er ganske næringsrig, men de stejle skrænter egner sig ikke til agerbrug. Det er derfor sandsynligt, at der har været skov på skrænterne i mange hundrede år.

Den gode jord giver mulighed for at dyrke mange forskellige træarter. De hjemmehørende danske arter er bl.a. eg, bøg, ask og birk. De indførte arter tæller ahorn og rødeg samt en række nåletræarter: rødgran, sitkagran, ædelgran, lærk, nobilis (sølvgran), douglasgran og grandis (kæmpegran).

De mange bevoksninger huser et alsidigt dyre- og planteliv. F.eks. ynder råvildtet at holde til i sådanne små skove omgivet af markarealer. De forskellige spor efter rådyrenes aktiviteter er f.eks. fejninger af unge træer, opskrabninger i skovbunden, hvilepladser og ekskrementer.

Skoven huser desuden ræv, grævling, skovmår, hare, eger og mus.

Ravnen, som ellers er en sjælden fugl, kan også træffes i Lunden. Undertiden høres dens hæse, men klangfulde stemme. Musvåger, høge og ugler holder også til i skoven. Det samme gør mange småfugle. I de gamle træers stammer laver spætterne deres huller.

Råbuk

Afmærket vandretur i Lunden

I Lunden er afmærket en vandretur, der fører forbi en række af skovens smukke og spændende steder. Turforløbet er vist på omstændede kort. Den røde tur er 2,8 km lang og varer ca. 1-1¼ time. Med den nordlige afstikker (gul markering), bliver turen 3,7 km, og varer da i alt 1½-2 timer.

Start fra P-pladsen foran Gl. Estrup og følg afmærkningerne på træerne. Vær opmærksom på den stærke trafik, når hovedlande-vejen krydses.

Umiddelbart efter den unge egekultur på venstre hånd snor Kærlighedsstien sig igennem en større bølgebevoksning med kraftig opvækst af ahorn - eller ær, som forstfolk ofte kalder træet med de smukke, håndfligede blade. Ahorn er ikke naturligt forekommende i Danmark, men har siden indførelse i 1700-tallet spredt sig til hele landet.

Lunden ved Gl. Estrup

Løvenholm Skovdistrikt

SIGNATURFORKLARING

- offentlig vej
- skovvej/privat vej
- skovspor, sti
- bevoksningsgrænse
- vandløb/voldgrav/damme
- løvskov
- nåleskov
- anden anvendelse
- mark/eng

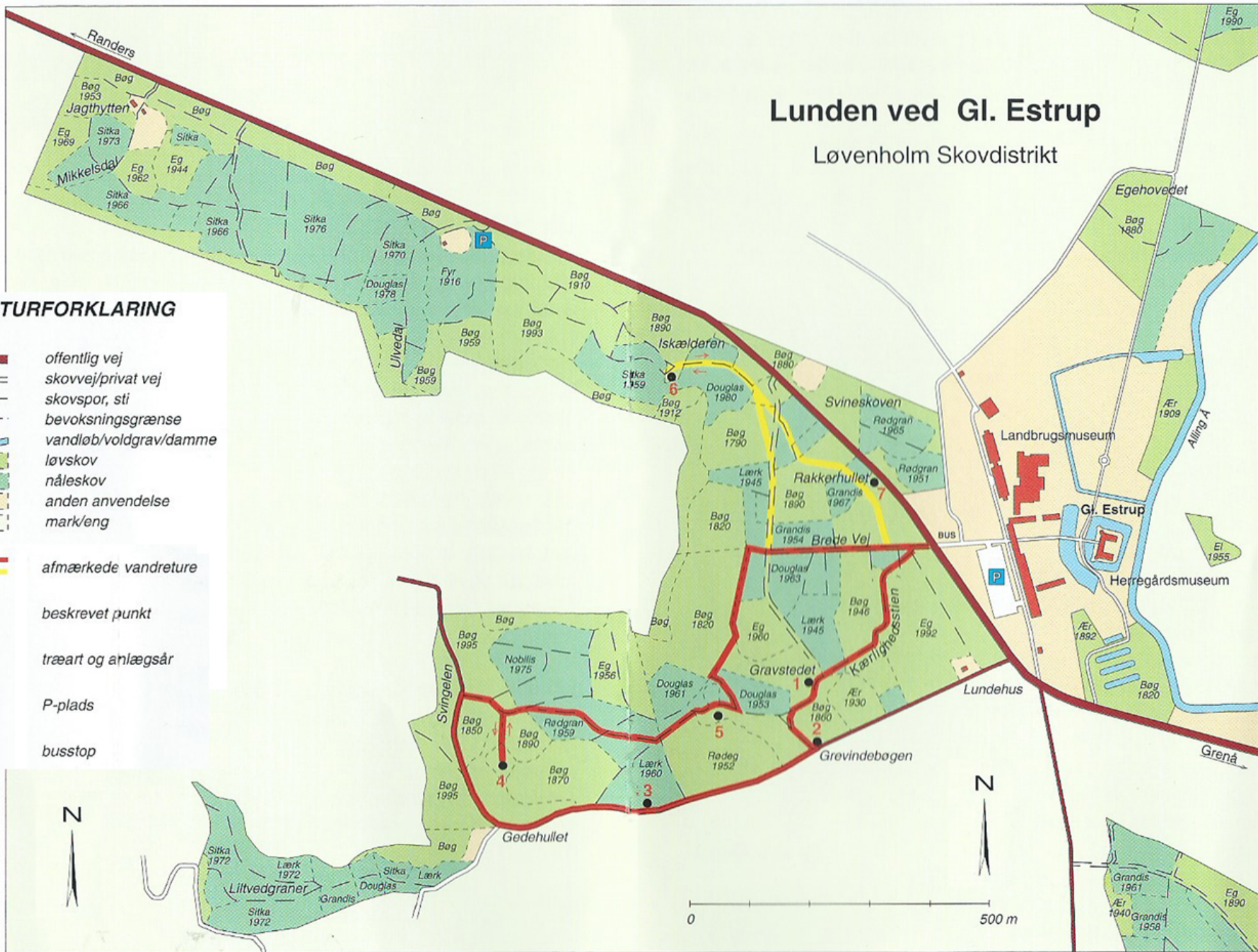
- afmærkede vandreture

- 3 beskrevet punkt

- Bøg 1953 træart og anlægsår

- P-plads

- busstop

Gravstedet (1)

Gennem mange år blev medlemmer af godsejerslægten Scheel begravet i Auning Kirke. Pladsen blev efterhånden for trang, og i 1889 opførte kammerherre J. Scheel derfor et familiegravsted i Lunden. Selve gravrummet er opført med 3 hvælvinger, og i alt 8 personer ligger begravet inden for hegnet.

Sådanne gravsteder anlagt i 1800-tallet af godsejerfamilier findes i flere af vore gamle skove. De har ofte tilknytning til de naturromantiske strømninger, der prægede netop denne periode. Folk ønskede at favne naturen - i livet og i døden.

På gravstedet vokser taks og vedbend. Lige indenfor hegnet står et par større thuja-træer.

Turen fortsætter ad skovsporet mod øst til skovens udkant.

Bøgetræerne på venstre hånd er ifølge skovdistriktets optegnelser fra 1860.

Grevindebøgen (2)

På dette sted har der engang stået en prægtig bøg, Grevindebøgen, der naturligvis har navn efter en af fruene på Gl. Estrup - præcis hvem ved man dog ikke. Træet er sandsynligvis vokset frem omkring år 1800.

I efteråret 1981 rev stormen toppen af træet, og træruinen er siden langsomt blevet nedbrudt. Under denne nedbrydningsproces spiller træet en vigtig rolle som vært og spisekammer for en række dyr, insekter og svampe som f.eks. grønspætte, spætmejsle, smeldere, rovbiller og tøndersvamp.

Herefter følger ruten grænsen mellem skoven og det åbne land. Fra markvejen er der en stor slået udsigt, og samtidig gode muligheder for at se tårnfalk, musvåge eller muligvis ravn.

Grevindebøgen

Stengærderne (3)

Indtil begyndelsen af 1800-tallet var det ikke muligt at skelne skarpt mellem landbrugsjorder og skovarealer. Grænsen var flydende, idet kreaturer, får og svin græssede i skovene og åd opvæksten. Mange steder blev skoven nedslidt og ødelagt. Dette førte til Fredskovforordningen af 1805, der bl.a. forbød skovgræsning. Midlet hertil var indhegning, fortrinsvis med diger af jord eller sten.

De stengærder vi finder i Lunden er dog formentlig endnu ældre. I en skovindberetning fra 10. februar 1806 skrives det således, at Lunden "har i mands minde været indhegnet med enkelt stengærde af omtrent 10 kvarters højde" (1 kvarter = 1/4 alen = ca. 15 cm).

De gamle stengærder er ligesom træruinerne vigtige levesteder for en mængde dyr og insekter. I sprækker og huller lever firben, stålorm, mus og lækat (hermelin), og mange småfugle finder føde mellem stenene.

Ved Gedehullet forlader man markvejen og følger skovvejen mod nord. Her blev der i 1995 foretaget en rydning af en meget gammel og delvis døende bøgebevoksning. På arealet blev der påny plantet bøg, som forhåbentlig udvikler sig til gode kævler i løbet af de næste 120 år.

Ruten drejer nu til højre ind i skoven og op ad bakken.

De Tolv Apostle (4)

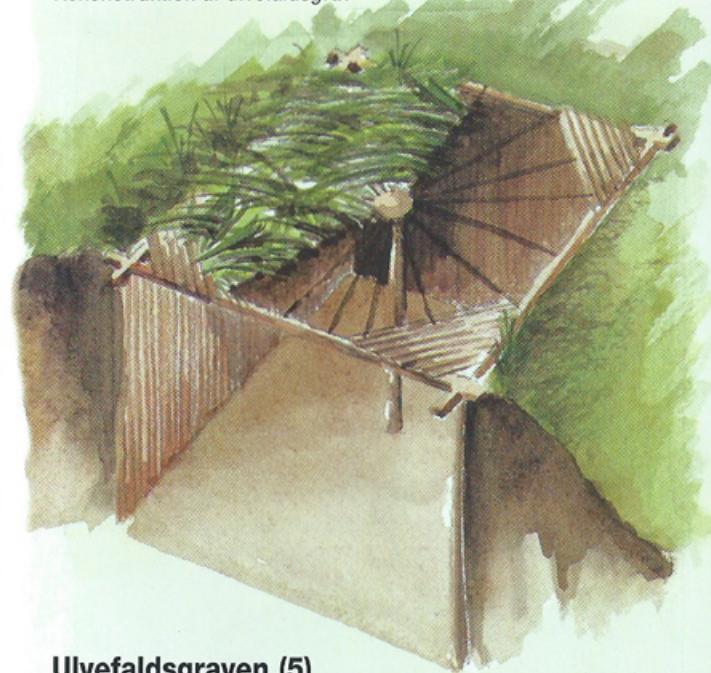
På bakketoppen vokser et gammelt, mangestammet bøgetræ med tilnavnet "De Tolv Apostle". Det er muligvis dannet ved samtidig fremspiring af en lille samling bøg (frø fra bøg), som en mus har gemt og senere glemt i jorden. Et sådan træ benævnes ofte "musebøg".

Bakkeskråningerne er i øvrigt delvis dækket af stor fryt - en græsagtig plante, der af og til findes i bøgeskov på de østjyske morænebakker. Den afmærkede tur fortsætter nu gennem en rødgranbevoksning fra 1959. Rødgran er meget efterspurgt af danske savværker, og er plantet mange steder i landets skove. Bemærk i øvrigt hvordan lyset, lydene og lugtene ændrer sig, når man bevæger sig fra løvskoven ind i nåleskoven.

De Tolv Apostle

Rekonstruktion af ulvefaldsgrav

Ulfefaldsgraven (5)

I jægernesamfund er ulve højt respekterede dyr, i bondesamfund er ulve frygtede dyr. Danmark har været et bondesamfund i flere tusinde år, og frygten for ulvene har derfor været karakteristisk for vor kultur - i hvert fald indtil begyndelsen af 1800-tallet, hvor den sidste danske ulv blev skudt ved Skive.

Lokale overleveringer fortæller, at ulvene i midten af 1700-tallet generede stutieret på Gl. Estrup så meget, at der blev anlagt en ulvefaldsgrav. Det er resterne af denne ulvefælde, der menes at ligge her på en lav bakke i Lunden.

Efter Ulfefaldsgraven drejer ruten til venstre og passerer gennem et par bevoksninger med douglasgran. I Nordvestamerika, hvor træarten er naturligt hjemmehørende, kan den blive helt op til 100 m høj.

I Danmark bliver den højest 35 m.

Når man igen står på skovvejen er det muligt at gå tilbage til P-pladsen og museerne. Det anbefales dog at fortsætte ad den gul rute til Iskælderen. Ruten forløber bl.a. gennem skovens ældste træer - nogle gamle bøger fra ca. 1790.

Douglasgran-kogle